

Oponentní posudek ing. Michaely Dvořákové na diplomovou práci

Jany Novotné: Didaktická analýza učebnic OV – ZSV

(Průřezové téma mediální výchova)

Diplomantka předkládá výzkumně orientovanou práci, která si klade za cíl didakticky analyzovat učebnice se zaměřením na mediální výchovu.

V názvu práce uvádí Didaktickou analýza učebnic Ov – ZSV. Zde dochází k nesrovnalosti, kdy název práce zahrnuje občanskou výchovu i základy společenských věd. Podle názvů předmětů bychom tedy předpokládali, že se autorka věnuje občanské výchově na druhém stupni ZŠ a základům společenských věd na třetím stupni. V teoretické části práce je ale charakterizováno pouze pojetí gymnaziálního vzdělávání na základě RVP G a průřezové téma mediální výchova pro gymnaziální vzdělávání.

Výběr vzorku nasvědčuje tomu, že diplomantka pracovala i s učebnicemi občanské výchovy pro 2. stupeň ZŠ. Na straně 69 v rámci kapitoly shrnutí výsledků všech učebnic potom popisuje problémy s výběrem učebnic pro střední školy a podle mého předpokladu následné rozšíření výběru vzorku i na učebnice základních škol, které prezentují učivo mediální výchovy.

Paradoxně mediální výchova jako taková je pouze okrajovým předmětem zájmu praktické části. Diplomantka sleduje a přehledně prezentuje obecně didaktickou vybavenost učebnic. Podkapitola uváděná u každého typu učebnic nadpisem Uspořádání učebnice či učebního textu, tematizace a pojetí Mediální výchovy pak charakterizuje zpracování tématu poměrně volně, bez předem definovaných kategorií.

Z hlediska výzkumné metodologie je práce prezentována jako kvalitativně výzkumná. Na nedostatečné pochopení charakteru kvalitativního přístupu ale poukazuje snaha potvrdit takto sestaveným výzkumným designem hypotézy H 1 a H 2 na str. 32 a 78, 79. Diplomantka tak nelogicky stanovuje jako hypotézu H 1 přítomnost komponentů didaktické vybavenosti, kde na straně 66 uvádí přehledové tabulky pod bodem 2) Potvrzení či vyvrácení vybraných komponentů didaktické vybavenosti a dále H 2 týkající se role učebnic v současné společnosti. Vzhledem k prezentovanému kvalitativnímu pojetí je uváděná „hypotéza H 2“ naprosto nenáležitou, ani zvolená výzkumná metodologie nenabízí žádné výpovědi k této otázce. Proto závěry uváděné na str. 81 považuji za nepřijatelné.

Ve struktuře práce postrádám vysvětlení zařazení kapitoly 4 Plán vyučovací hodiny. Kapitola není uvedena ani závěrečně vyhodnocena ve vztahu k tématu práce.

Celkové hodnocení práce: některé dílčí části, zejména teoretickou část věnovanou didaktické analýze učebnic a na ni navazující analýzu učebnic z pohledu didaktických komponent považuji z hlediska požadavků na DP za dostačující.

Nesrovnalosti uvedené v posudku budou předmětem obhajoby.

Práci doporučuji k obhajobě, kde diplomantka bude muset prokázat orientaci v problematice výzkumné metodologie.

Otázky k obhajobě:

1. Charakterizujte pojetí mediální výchovy v dokumentech RVP ZŠ a RVP G.
2. Charakterizujte hlavní rozdíly mezi kvantitativně a kvalitativně pojatým výzkumem.
3. Uveďte příklady k diskusi v závěru Vašeho výzkumu, pokud by byl důsledněji kvalitativně pojatý.

V Praze dne 9.5. 2012

ing. Michaela Dvořáková